

การพัฒนาแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย

The Development of Palm-Leaf Manuscripts Management Model in Thailand

ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล¹

น้ำทิพย์ วิภาวิน²

จุฑารัตน์ ศรวาณวงษ์³

ราชนันย์ นิลวรรณภา⁴

Prasittichai Lertratanakehakarn¹

Namtip Wipawin²

Jutharat Sarawanawong³

Rachan Nilawannapha⁴

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย (2) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย (3) ศึกษาปัญหาการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย และ (4) พัฒนาแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน จาก 14 หน่วยงาน ระยะที่ 2 การร่างรูปแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทยโดยตรวจสอบความถูกต้องของร่างรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทยพร้อมกับประเมินความเหมาะสมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำรูปแบบไปทดลองใช้

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทยเป็นการจัดการกระจายในแต่ละภูมิภาคในลักษณะโครงการ มีนโยบายจัดตั้งเป็นสถาบัน ศูนย์หรือพิพิธภัณฑ์ที่มีแผนพัฒนาคัมภีร์ใบลานให้อยู่ในรูปดิจิทัล มีกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2) ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จประกอบด้วย การเป็นนโยบายหลักขององค์กร มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน และมีบุคลากรรับผิดชอบ ภาวะผู้นำและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคคล 3) ปัญหาที่พบ ได้แก่ โครงสร้างองค์กรไม่ชัดเจน ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ความไม่ต่อเนื่องของงบประมาณสนับสนุนและเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ทันสมัย 4) รูปแบบการจัดการคัมภีร์ใบลานในประเทศไทย จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับหน่วยงานและระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ นโยบาย ภาวะผู้นำ บุคลากร งบประมาณ เครือข่ายความร่วมมือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และกระบวนการจัดการคัมภีร์ใบลาน

คำสำคัญ: คัมภีร์ใบลาน; การจัดการคัมภีร์ใบลาน

หัวเรื่อง: คัมภีร์ใบลาน--การจัดการ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail: eak.prast@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail: namtip.wip@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e-mail: jutharat@gmail.com

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

e-mail: nilawanapa@yahoo.com

Abstract

The development of palm-leaf manuscripts management model in Thailand is the qualitative research. This research aims to: (1) study the status of palm-leaf manuscript management in Thailand; (2) study the key success factors affecting palm-leaf manuscript management in Thailand; (3) study the problems of palm-leaf manuscript management in Thailand; and (4) develop a model of palm-leaf manuscript management in Thailand. This research has 3 processes: First, to study the status, the problems and the key success factors affecting of palm-leaf manuscript management in Thailand. The researcher collect the data by the structured interview with in-depth interviews of 28 administrators and staffs in 14 organizations. Second, to develop an appropriate model of palm-leaf manuscripts management in Thailand that the data analysis is inductive by the experts was conducted to approve the model. Third, to develop a model of palm-leaf manuscript management in Thailand that the applicability of the model was validated by using the handbook to evaluate 3 organizations that manage palm-leaf manuscript collections.

The research findings were as follows: 1) Regarding the status of palm-leaf manuscript management in Thailand, there exist projects for the palm-leaf manuscripts, as well as policies to establish institutes, centers, and museums, along with plans to develop digital palm-leaf manuscript collections through a collaborative strategy. 2) The factors affecting palm-leaf manuscript management in Thailand were setting palm-leaf manuscript management as the main policy of the organization, organizational structure with personnel, leadership skills of the administrators, personal collaboration and networks. 3) Problems of palm-leaf manuscript management in Thailand included lack of personnel in organizational structure, lack of a continuous budget and lack of modern technology for palm-leaf manuscript management. 4) An appropriate model of palm-leaf manuscripts management in Thailand in 3 levels such as national level, institute level and local level, with comprised of 7 components: policy, leadership, staffs, budgets, networks collaboration, technology and the process of palm-leaf manuscript management.

Keywords: Palm-Leaf Manuscripts; Palm-Leaf Manuscript Management

Subject Headings: Palm-Leaf Manuscripts--Management